

Warszawa, 27. 09. 2021

WRD.5133.2.28.2021.UD

ZAWIADOMIENIE

Działając na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2021 r., poz. 710), oraz § 15 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz.U. 2011 nr 113 poz. 661, ze zm.)

- zawiadamiam o włączeniu karty ewidencyjnej **domku dróżnika kolei Nadwiślańskiej z budynkiem gospodarczym, położonych w Otwocku przy ul. Armii Krajowej 8A**, do wojewódzkiej ewidencji zabytków.

W ramach rozpoznania wartości zabytkowych obiektu MWKZ dokonał jego oględzin, kwerendy archiwalnej oraz analizy stanu zachowania. Domek dróżnika kolei Nadwiślańskiej z budynkiem gospodarczym, powstały w czasie budowy linii kolejowej (trwającej w latach 1874 – 1877), bądź krótko potem i został wybudowany na podstawie powtarzalnego dla całej linii projektu koszarki. Autor projektu jest nieznany. Budynki oryginalnie były zlokalizowane na terenie niezabudowanym przy skrzyżowaniu drogi kolejowej z kołową.

Domek dróżnika znajduje się na terenie posesji nieogrodzonej jest założony na rzucie prostokąta z dobudówką mieszczącą sień. Wzniesiony został jako drewniany, z murowanym podpiwniczeniem, jednokondygnacyjny z poddaszem, przykryty dachem dwuspadowym krytym dachówką ceramiczną zakładkową. Elewacje są szalowane deskami w układzie poziomym, z pionowymi ozdobnie profilowanymi deskami w ścianach szczytowych. Okna są prostokątne, drewniane w konstrukcji, od zewnątrz dekorowane są obramowaniem z ozdobnie profilowanych desek, zaopatrzone w drewniane parapety. Ponad podmurówką w przyziemiu elewacji znajduje się drewniany okapnik na styku z deskowaniem. Komin (wtórny) znajduje się w północno-zachodniej elewacji budynku.

Drewniany budynek gospodarczy zlokalizowany jest w północno-wschodniej części dawnej posesji, założony na rzucie prostokąta, niepodpiwniczony, jednokondygnacyjny, przykryty dachem jednospadowym z dekorowanymi krokwiami zakończonymi ozdobnie w partiach podokapowych, krytym papą. Elewacje wykończone są poziomym deskowaniem i pionowymi ozdobnie profilowanymi deskami w pasie podokapowym. Elewacja frontowa (południowo-wschodnia) jest dwuosiowa z podwójnymi drzwiami.

Oba budynki są obecnie nieużytkowane, pomimo zniszczenia części wyposażenia przetrwały do czasów obecnych w formie zbliżonej do pierwotnej oraz nie uległy modernizacji. W obu budynkach zostały zachowane oryginalne elementy wykończeniowe takie jak zdobnie wycięte deski na krawędziach połaci dachu domku dróżnika czy wykończenia elewacji pionowymi ozdobnie profilowanymi deskami w pasie podokapowym budynku gospodarczego. Elewacje były wielokrotnie przemalowywane.

Wysłano w dniu 2021-09-13

Listem BL+B

Podpis J

Zdaniem organu domek dróżnika wraz z budynkiem gospodarczym posiadają wartości naukowe (dokumentacyjne) i historyczne. Przedmiotowe nieruchomości stanowią dobrze zachowane autentyczne relikty najstarszej zabudowy miejscowości Otwock oraz zabudowy Kolei Nadwiślańskiej. Zabudowa drewniana, wzniesiona ok. 1880 r., reprezentuje charakterystyczne cechy dla koszarek z tego okresu – budynków wznoszonych na prostym planie z sienią oraz z towarzyszącym im budynkiem gospodarczym, wybudowanych w bliskiej lokalizacji do linii torów. Wartość zabudowy jest tym większa, że do naszych czasów zachowały się nieliczne relikty oryginalnej infrastruktury Kolei Nadwiślańskiej o pomocniczym charakterze i mniejszej skali.

Na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wojewódzki konserwator zabytków prowadzi wojewódzką ewidencję zabytków w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa, a zgodnie z art. 22 pkt. 4 i 5 tejże ustawy, w gminnej ewidencji zabytków (prowadzonej przez organy samorządu terytorialnego w formie kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy) powinny być ujęte zabytki nieruchome: wpisane do rejestru zabytków, znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji oraz inne zabytki wyznaczone przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Zgodnie z art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2020 r., poz. 1333 – ze zm.), w stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim/samorządowym konserwatorem zabytków

Artykuł 7 pkt. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami uwzględnia również ochronę dla zabytku nieruchomego figurującego w gminnej ewidencji zabytków poprzez ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (linii kolejowej/ lotniska użytku publicznego).

Natomiast zgodnie z § 15 ust. 1 ww. rozporządzenia o zamiarze włączenia karty ewidencyjnej zabytku do wojewódzkiej ewidencji zabytków, o włączeniu tej karty, sporządzeniu nowej karty ewidencyjnej zabytku, o zamiarze wyłączenia karty ewidencyjnej zabytku z wojewódzkiej ewidencji zabytków lub o wyłączeniu tej karty wojewódzki konserwator zabytków zawiadamia niezwłocznie właściciela lub posiadacza zabytku albo nieruchomości lub rzeczy ruchomej, która przestała być zabytkiem.

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
prof. dr hab. Jakub Lewicki

Otrzymują:

1. Skarb Państwa, ul. Górna 15, 05-400 Otwock
2. PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., ul. Targowa 74, 03-734 Warszawa
3. WUOZ aa (UD) 28.09.2021. 10

Do wiadomości:

1. Gmina Otwock, ul. Armii Krajowej 5, 05-400 Otwock
2. Starostwo Powiatowe w Otwocku, ul. Górna 13, 05-400 Otwock
3. NID (zał. – karta ewidencyjna zabytku nieruchomego)

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO

3. Miejscowość
OTWOCK

WŁĄCZONO
DO WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI
NR 2272

1. Nazwa

DOMEK DRÓŻNIKA KOLEI NADWIŚLAŃSKIEJ
Z BUDYNKIEM GOSPODARCZYM

2. Czas powstania

około 1880 r.

4. Adres

ul. Armii Krajowej 8A
nr ewidencyjny działki z obrębu
nr księgi wieczystej

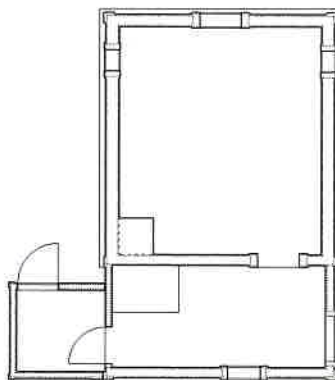
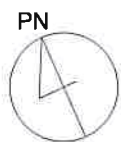
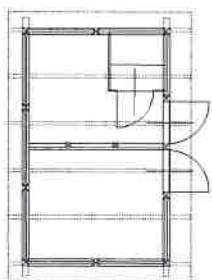
11. Materiały graficzne Sytuacja 1:2000, orientacja 1:10 000, rzuty i przekroje, fotografie

Widok budynku od strony północnej.

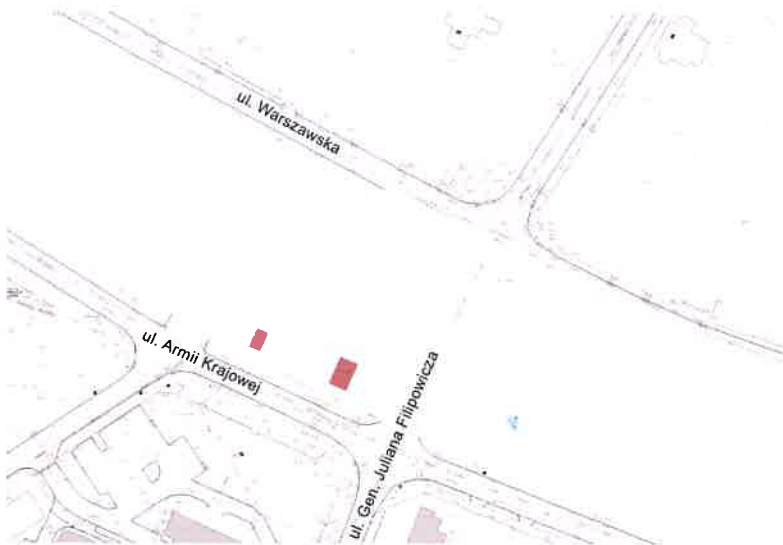
Topograficzna mapa orientacyjna 1:10000

0 1m 2m

0 1m 2m

Rzut parteru budynku gospodarczego i mieszkalnego

Sytuacja, fragment mapy zasadniczej 1:2000

5. Przynależność administracyjna

województwo Mazowieckie
powiat Otwocki
gmina Otwock

6. Współrzędne geograficzne

+52° 06' 11.0" +21° 16' 18.5"

7. Właściciel i jego adres

PKP S.A. Oddział Gospodarowania
Nieruchomościami w Warszawie
ul. Armatnia 14,
01-246 Warszawa

8. Użytkownik i jego adres

9. Formy ochrony

10. Stan zachowania

Obiekt zachowany
Szczegóły – patrz pkt. 22.

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

W lutym 1873 r. zatwierdzono projekt budowy linii kolei Nadwiślańskiej. Miała to być linia kolejowa szerokotorowa (1524 mm), o charakterze strategicznym dla Cesarstwa Rosyjskiego i armii carskiej, łącząca Kowel (obecna Ukraina) z Mławą (przejściem granicznym z Prusami). Linia ta miała łączyć także poszczególne miasta-twierdze położone nad Wisłą oraz Bugiem – Mołdin (Nowogeorgijewsk), Warszawę, Dęblin (Iwanogorod), Kowel oraz przez drugą linię kolejową z Chełma połączenie z twierdzą w Brześciu. Nowy rozbudowany i połączony w ten sposób układ komunikacyjny Rosji i Prus łączył ze sobą porty morskie w Gdańsku i Odessie. Głównym inwestorem i budującym poprzez Towarzystwo Drogi Żelaznej Nadwiślańskiej był Leopold Kronenberg. Prace budowlane rozpoczęto pod koniec 1874 r. Wszystkie proste prace ziemne prowadzono przy pomocy robotników sezonowych – w szczycie budowy nawet 20 000 osób. W lipcu 1877 r. przyjęto linię kolejową do eksploatacji, a 29 sierpnia tego samego roku odbyło się otwarcie linii do ruchu pasażerskiego i towarowego na całym odcinku od Kowla do Mławy. Wybudowano na całej długości nasypy ziemne, przyczółki wiaduktów i mostów z przeznaczeniem pod linię kolejową 2-torową (w początkowej fazie linia funkcjonowała jako 1-torowa). Budynki techniczne związane z eksploatacją były wznoszone jako murowane, jednak większość budynków stacyjnych oraz mieszkalnych była drewniana. Do takiej kategorii należały także koszarki – domki dróżnika. Domki dróżnika budowano w celu zabezpieczenia i do obsługi ruchu kolejowego na danym odcinku, często na skrzyżowaniu drogi żelaznej z drogą kołową. Wielokrotnie domki dróżnika usytuowane były z dala od siedzib ludzkich. Dróżnik musiał stale dozorować szlak kolejowy i nie mógł dochodzić lub dojeżdżać na służbę, dlatego też budowano zwykle 2-izobowe domy z sienią wejściową oraz z towarzyszącym budynkiem gospodarczym. Budynek taki mógł pomieścić całą rodzinę, a w budynku gospodarskim trzymano zwierzęta. Często w skład zespołu budynków koszarki było przypisane niewielkie pole uprawne, czasami nawet 0,5 ha. Tak było w przypadku budynku koszarki w Otwocku, która początkowo znajdowała się z dala od siedzib ludzkich, na południe od osady letniskowej Otwock, przy skrzyżowaniu linii kolejowej z drogą łączącą północno-wschodnią część Otwocka (wieś Natalin) z Karczewem. Budynek ten powstał najprawdopodobniej w czasie budowy linii kolejowej lub w latach 80. XIX w. i został wybudowany na podstawie powtarzalnego dla całej linii projektu domu dróżnika. Autor projektu nie jest znany. W 1898 r. Kolej Nadwiślańska została objęta przymusowym wykupem i została upaństwowiona, po 20 latach od przyznania koncesji Leopoldowi Kronenbergowi. W czasie I wojny światowej, podczas ofensywy wojsk niemieckich w sierpniu 1915 r., wycofujące się wojska rosyjskie podpalają drewniane zabudowania wielu stacji na linii kolei Nadwiślańskiej. Koszarka uniknęła tego losu będąc w oddaleniu od stacji i siedzib ludzkich. Budynek przetrwał także II wojnę światową najprawdopodobniej bez większych uszkodzeń i przebudów. Najprawdopodobniej od lat 40. XX w. przy budynku znajdował się krótki tor zakończony kozłem oporowym wykorzystywany jako tor manewrowy lub tor żeberkowy – w celu zabezpieczenia głównego szlaku. Tor ten został ostatecznie zlikwidowany podczas modernizacji linii kolejowej nr 7. Nieznana jest dokładna historia domku dróżnika. Ostatni lokatorzy wyprowadzili się z budynku po 2010 r. Obecnie budynek jest niezamieszkały i popada w ruinę.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

SYTUACJA: obiekty znajdują się w południowej części miasta Otwocka, bezpośrednio przy linii kolejowej nr 7 Warszawa Wschodnia-Dorohusk (po jej południowej stronie), na 28,38 km linii, pomiędzy stacją Otwock oraz przystankiem Śródborów, przy ul. Armii Krajowej oraz przy tunelu drogowym ul. Gen. Juliana Filipowicza – dawnym przejeździe kolejowym; posesja na której znajdują się obiekty nie jest ogrodzona; dojście na teren posesji po stronie południowo-zachodniej od strony ul. Armii Krajowej.

BUDYNEK MIESZKALNY:

MATERIAŁ: ściany fundamentowe z cegły ceramicznej najprawdopodobniej na zaprawie wapiennej, ściany konstrukcyjne zewnętrzne i wewnętrzne z belek i desek drewnianych, konstrukcja dachu wykonana z drewna, dach kryty dachówką ceramiczną i papą.

KONSTRUKCJA I TECHNIKA:

FUNDAMENTY: obiekt wzniesiony na fundamencie z cegły ceramicznej pełnej najprawdopodobniej na zaprawie wapiennej, nieznana jest grubość ścian fundamentowych oraz głębokość ich posadowienia; ściany wznoszą się na wysokość ok. 30 cm (podmurówka) powyżej poziomu terenu.

ŚCIANY ZEWNĘTRZNE: na ścianie fundamentowej i jej górnej części widocznej powyżej poziomu gruntu jako część cokołowa, oparte są drewniane ściany, o konstrukcji wieńcowej wykonanej z poziomo układanych belek drewnianych, od zewnętrznej strony z poziomym deskowaniem, deski o szerokości 18-24 cm i grubości około 4 cm, o ozdobnym profilu łączone na wpust i wypust, od wewnętrznej strony ściany tynk ułożony na cienkich drewnianych listwach układanych w jodłę; nieznane są wymiary poszczególnych elementów konstrukcyjnych, ściany o grubości ok. 20-30 cm i w części wejściowej (sieni) 17 cm.

ŚCIANY WEWNĘTRZNE: działowe, drewniane, o konstrukcji wieńcowej, pokryte tynkiem ułożonym na cienkich drewnianych listwach układanych w jodłę; nieznane są wymiary poszczególnych elementów konstrukcyjnych, ściany grubości ok. 19-26 cm.

STROP: oryginalny, nad kondygnacją parteru, drewniany ze ślepym pułapem, od strony poddasza polepa – nieznane wykończenie, od strony pomieszczeń parteru deskowanie i tynk na trzcinie; nieznane są wymiary poszczególnych elementów konstrukcyjnych (belek stropowych i deskowania).

KONSTRUKCJA DACHU: drewniana, krokwiowo-płatwiowa, z deskowaniem; płatwie stopowe o przekroju 14×18 cm, krokwie o przekroju 10×13 cm, zdobnie zakończone na końcach, widoczne pod okapem po za obrysem ścian zewnętrznych budynku; pozostałe elementy konstrukcyjne nieznane – brak dostępu do poddasza.

DACH: główny dach budynku: 2-spadowy, ze spadkiem o nachyleniu ok. 43%, połacie dachowe kryte dachówką ceramiczną zakładkową; w przybudówce po stronie północno-zachodniej niewielki 1-spadowy dach, kryty papą.

KOMIN: 1 oryginalny w środkowej części budynku, nietynkowany, bez czapy i obróbki blacharskiej.

PODŁOGA: najprawdopodobniej oryginalna, drewniana, z desek, posadowiona na legarach na gruncie.

1. Miejscowość Otwock	2. Obiekt Domek dróżnika Kolei Nadwiślańskiej z budynkiem gospodarczym	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) cd. pkt. 13, opis cd. pkt. 11, materiały kartograficzne
--------------------------	--	--

cd. pkt. 13 opis (sytuacja, materiał, konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze)

DRZWI: 1 drzwi zewnętrzne, wejściowe do budynku, wtórne, jednoskrzydłowe, drewniane, ramowo-płycinowe, o wymiarach 86×194 cm; 1 drzwi zewnętrzne; dawne wejście do budynku, deskowo-listwowe, zamurowane od wewnętrznej strony; 1 drzwi wewnętrzne, z oryginalną ościeżnicą, drewniane, jednoskrzydłowe, z wtórnym skrzydłem ramowo-płycinowym, o wymiarach 78×190 cm; 1 drzwi wewnętrzne, z oryginalną ościeżnicą, drewniane, bez skrzydła drzwiowego i zawiasów; ościeżnice wszystkich drzwi wewnętrznych po dwóch stronach obramowane ozdobnie profilowanymi deskami. OKNA: 2 okna, najprawdopodobniej w większej części oryginalne, drewniane, ościeżnicowe (polskie), skrzydła otwierane na zewnątrz i do wewnątrz pomieszczenia, okna 2-skrzydłowe, każde ze skrzydeł 3-kwaterowe, szklone pojedynczo, okna o wymiarach 88×138 cm i 70×96 cm (okno zniszczone); 2 okna drewniane, ościeżnicowe (polskie), 1-skrzydłowe, skrzydła otwierane na zewnątrz i do wewnątrz pomieszczenia, każde ze skrzydeł 2-kwaterowe, szklone pojedynczo, okno o wymiarach 45×70 cm; wszystkie okna po stronie wewnętrznej oboknie obramowane ozdobnie profilowanymi deskami, po zewnętrznej stronie okna ze zdobnym podokiennikiem, drewnianym parapetem obitym blachą, oboknie obramowane ozdobnie profilowanymi deskami, nadproże zakończone drewnianym okapnikiem wykonanym z pojedynczej deski.

PLAN: prostokątny, 1-traktowy, z dwoma pomieszczeniami, z dobudówką mieszczącą sień i główne wejście po stronie północno-zachodniej.

BRYŁA: zwarta, podłużna, parterowa, nakryta 2-spadowym dachem, z niewielką dobudówką po stronie południowo-zachodniej, dobudówka z 1-spadowym dachem.

ELEWACJE:

Elewacja północno-zachodnia (frontowa): drewniana, główna część po północnej stronie posadowiona na nietynkowanej podmurówce zakończonej drewnianym odstającym okapnikiem wykonanym z zamocowanej pod kątem zaokrąglonej na krawędzi deski; powyżej z poziomym deskowaniem, 1 osiowa, 1-kondygnacyjna, z przybudówką wejściową nakrytą 1-spadowym dachem, z widoczną jedną niewielką nachyloną połacią dachowa prostopadle ustawioną do głównej bryły budynku, odsunięta od ściany o około 40 cm ze spadkiem w kierunku południowym; główna część budynku zakończona widoczną połacią dachową krytą dachówką ceramiczną, krawędź dachu zakończona zdobnie wycinaną deską, krawędź odsunięta o ok. 50 cm od głównej ściany elewacji.

Elewacja północno-wschodnia: drewniana, posadowiona na tynkowanej podmurówce zakończonej drewnianym odstającym okapnikiem wykonanym z zamocowanej pod kątem zaokrąglonej na krawędzi deski; powyżej z poziomym deskowaniem, 1-osiowa, z oknem, powyżej widoczne płatwie stopowe, powyżej linii płatwi stopowych deskowanie pionowe z desek na łączonych na przylgę; na zwieńczeniu elewacji odsunięte od ściany na ok. 40 cm widoczne krawędzie dwóch nachylonych połaci dachowych zakończone zdobnie wycinanymi deskami; w głębi po zachodniej stronie najprawdopodobniej wtórna 1-osiowa przybudówka z drzwiami wejściowymi.

Elewacja południowo-wschodnia: drewniana, główna część po północnej stronie posadowiona na nietynkowanej podmurówce zakończonej drewnianym odstającym okapnikiem wykonanym z zamocowanej pod kątem zaokrąglonej na krawędzi deski; powyżej z poziomym deskowaniem, 2-osiowa z oknem po północnej stronie oraz drzwiami (zamurowanymi od wewnętrznej strony) po południowej stronie w niższej części przybudówki; przybudówka z widoczną jedną niewielką nachyloną połacią dachowa prostopadle ustawioną do głównej bryły budynku, odsunięta od ściany o około 40 cm ze spadkiem w kierunku południowym; główna część budynku zakończona widoczną połacią dachową krytą dachówką ceramiczną, krawędź dachu zakończona zdobnie wycinaną deską, krawędź odsunięta o ok. 50 cm od głównej ściany elewacji.

Elewacja południowo-zachodnia: drewniana, posadowiona na podwalinie, powyżej z poziomym deskowaniem; 1-osiowa z oknem, powyżej widoczna odsunięta od ściany na ok. 30 cm krawędź połaci dachowej zakończona zdobnie wyciętą deską, powyżej połać dachowa przybudówki kryta papą; powyżej, w głębi widoczna główna część budynku, płatwie stopowe oraz deskowanie pionowe z desek na łączonych na przylgę, w osi niewielkie wejście na kondygnację poddasza; na zwieńczeniu elewacji odsunięte od ściany na ok. 40 cm widoczne krawędzie dwóch nachylonych połaci dachowych zakończone zdobnie wycinanymi deskami;

WNĘTRZE: zachowany oryginalny układ pomieszczeń, przebudowana zachodnia przybudówka wejściowa, ściany wtórnie pokryte tapetami, zniszczony piec kaflowy oraz kuchnia węglowa w środkowej części budynku.

INSTALACJE: wod-kan - brak, elektryczna - brak, grzewcza - brak.

BUDYNEK GOSPODARCZY:

MATERIAŁ: ściany fundamentowe z cegły ceramicznej najprawdopodobniej na zaprawie wapiennej, ściany konstrukcyjne zewnętrzne i wewnętrzne z belek i desek drewnianych, konstrukcja dachu wykonana z drewna, dach kryty papą.

KONSTRUKCJA I TECHNIKA:

FUNDAMENTY: obiekt wzniesiony na podmurówce z cegły ceramicznej pełnej najprawdopodobniej na zaprawie wapiennej, nieznaną głębokość jej posadowienia.

ŚCIANY ZEWNĘTRZNE: drewniane, o konstrukcji łątkowo-sumikowej, posadowionej na podmurówce z cegły ceramicznej pełnej i belkach podwalinach o przekroju 16×16 cm, łątki (słupy) o przekroju 15×15 cm i 16×16 cm na narożach fázowane, sumiki wykonane z desek profilowanych o szerokości 14-24 cm i grubości 5 cm łączone na wpust-wypust.

ŚCIANY WEWNĘTRZNE: posadowione na podmurówce z cegły ceramicznej pełnej i belkach podwalinach o przekroju 16×16 cm działowe, drewniane, wykonane z dwóch słupów i pojedynczego deskowania.

KONSTRUKCJA DACHU: drewniana, krokwiowo-płatwiowa, z deskowaniem; płatwie/oczepy o przekroju 15×15 cm, krokwie o przekroju 7×11 cm, zdobnie zakończone na końcach, widoczne pod okapem po za obrysem ścian zewnętrznych budynku.

DACH: ze spadkiem w kierunku północno-zachodnim, o nachyleniu ok. 33 %, połąć dachowa kryta papą.

PODŁOGA: polepa, podłoga z cegły ceramicznej pełnej, w części kryte wykładziną pcw.

DRZWI: 2 drzwi zewnętrzne, wejściowe do poszczególnych pomieszczeń, oryginalne, drewniane, deskowo-listwowe z zastrzałem, o wymiarach 80×186 cm.

PLAN: prostokątny, 1-traktowy, z dwoma pomieszczeniami.

BRYŁA: zwarta, podłużna, parterowa, nakryta 1-spadowym dachem.

ELEWACJE:

Elewacja południowo-wschodnia (frontowa): drewniana, 2-osiowa z 2 drzwiami, z widoczną konstrukcją łątkowo-sumikową, powyżej oczepu ok. 210 cm nad poziomem terenu elewacja wykonana z pionowych ozdobnie profilowanych desek łączonych na przylgę; powyżej widoczne krokwie zdobnie zakończone na końcach oraz fragment deskowania i krawędź połąć dachowej.

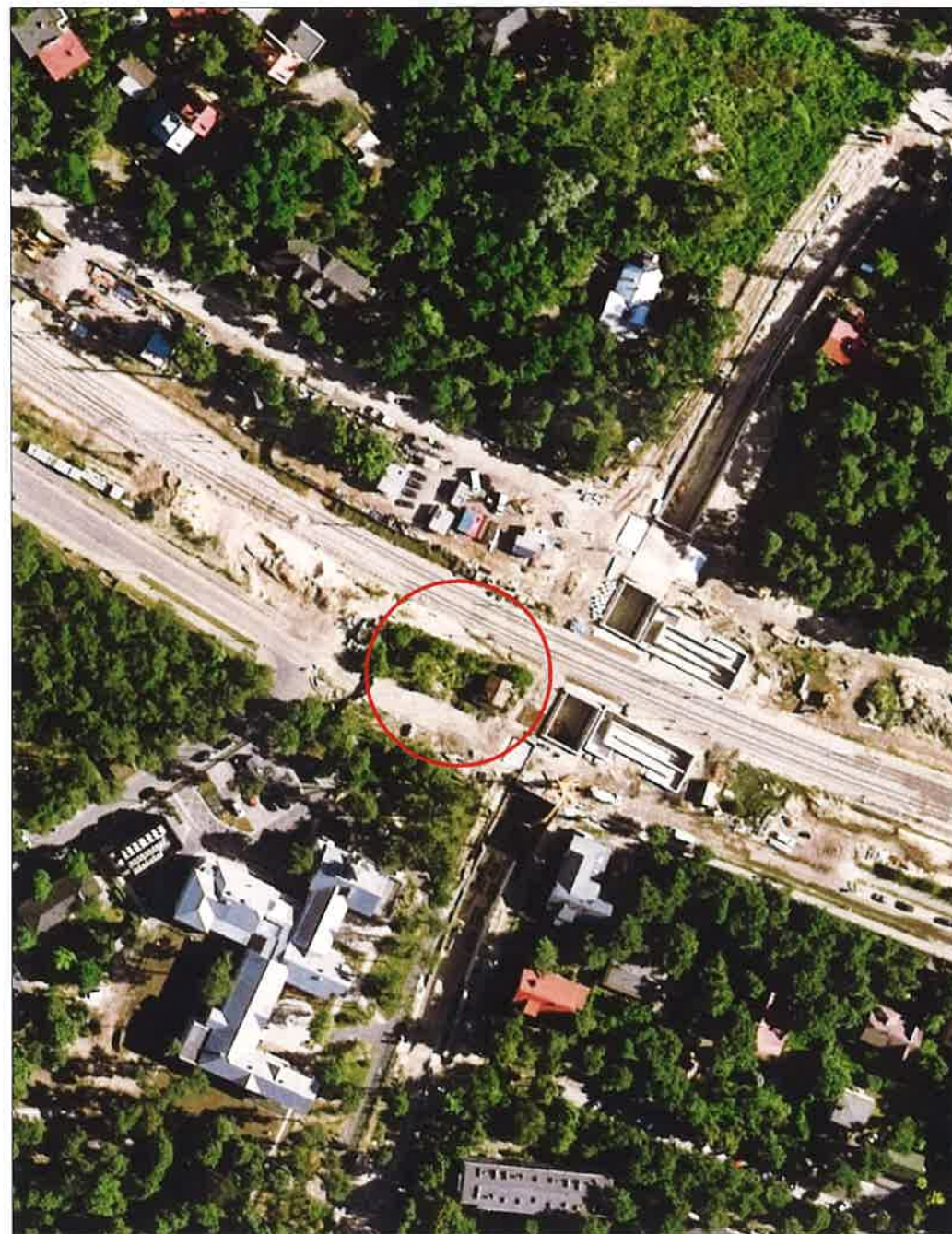
Elewacja południowo-zachodnia: drewniana, ślepa, z widoczną konstrukcją łątkowo-sumikową, powyżej oczepu ok. 210 cm nad poziomem terenu elewacja wykonana z pionowych ozdobnie profilowanych desek łączonych na przylgę; powyżej widoczne płatwie i krokwie zdobnie zakończone na końcach podtrzymujące krawędź połąć dachowej opadającej w kierunku północno-zachodnim.

Elewacja północno-zachodnia: drewniana, ślepa, z widoczną konstrukcją łątkowo-sumikową, powyżej widoczne krokwie zdobnie zakończone na końcach, widoczna połąć dachową pokrytą papą.

Elewacja północno-wschodnia: drewniana, ślepa, z widoczną konstrukcją łątkowo-sumikową, powyżej oczepu ok. 210 cm nad poziomem terenu elewacja wykonana z pionowych ozdobnie profilowanych desek łączonych na przylgę; powyżej widoczne płatwie i krokwie zdobnie zakończone na końcach podtrzymujące krawędź połąć dachowej opadającej w kierunku północno-zachodnim.

WNĘTRZE: zachowany najprawdopodobniej oryginalny układ pomieszczeń.

INSTALACJE: brak.

Fragment fotoplanu z 2019 r. Czerwonym okręgiem zaznaczona lokalizacja domku dróżnika z budynkiem gospodarczym. (źródło: <http://geoportal.gov.pl>)

1. Miejscowość

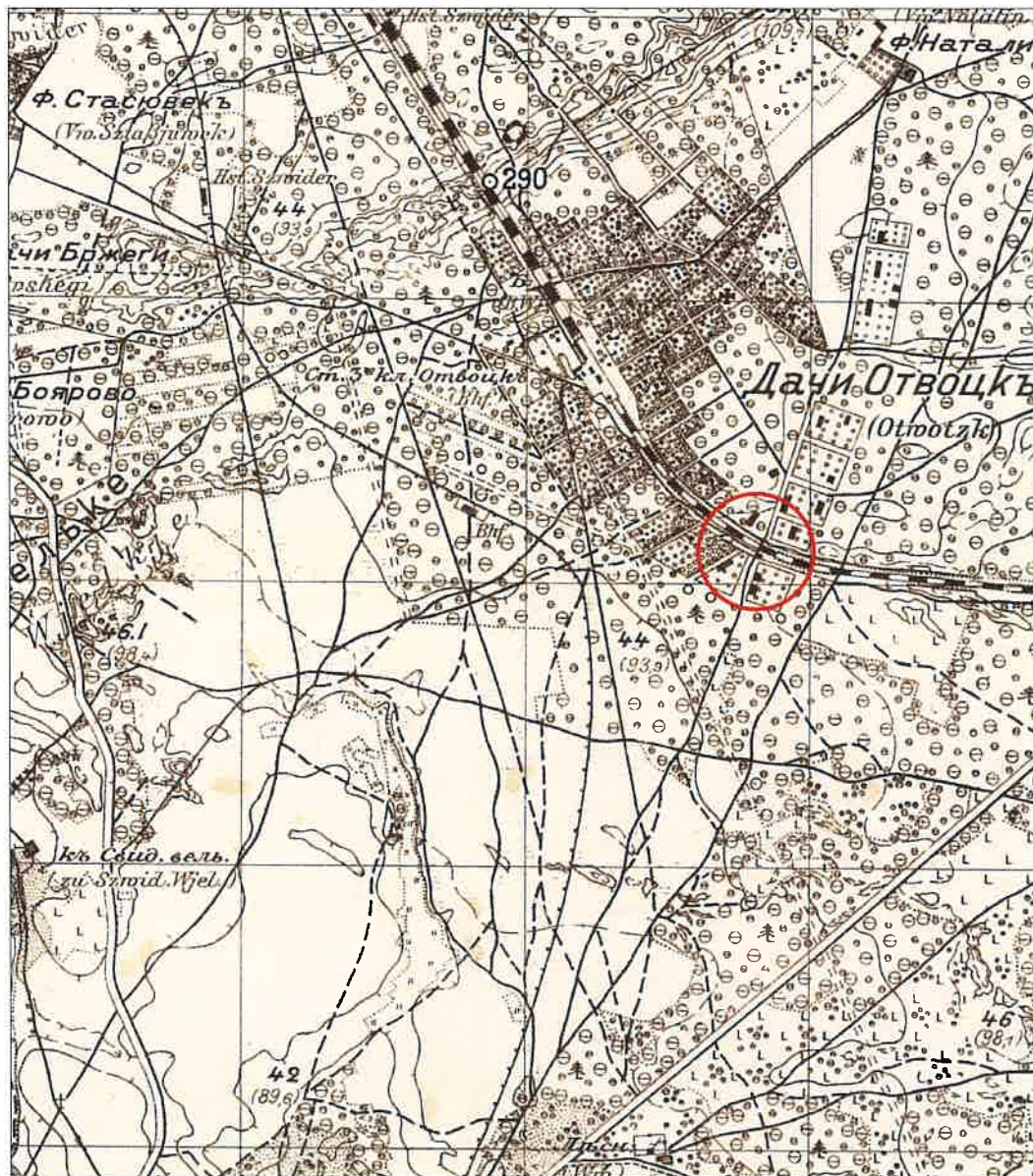
Otwock

2. Obiekt

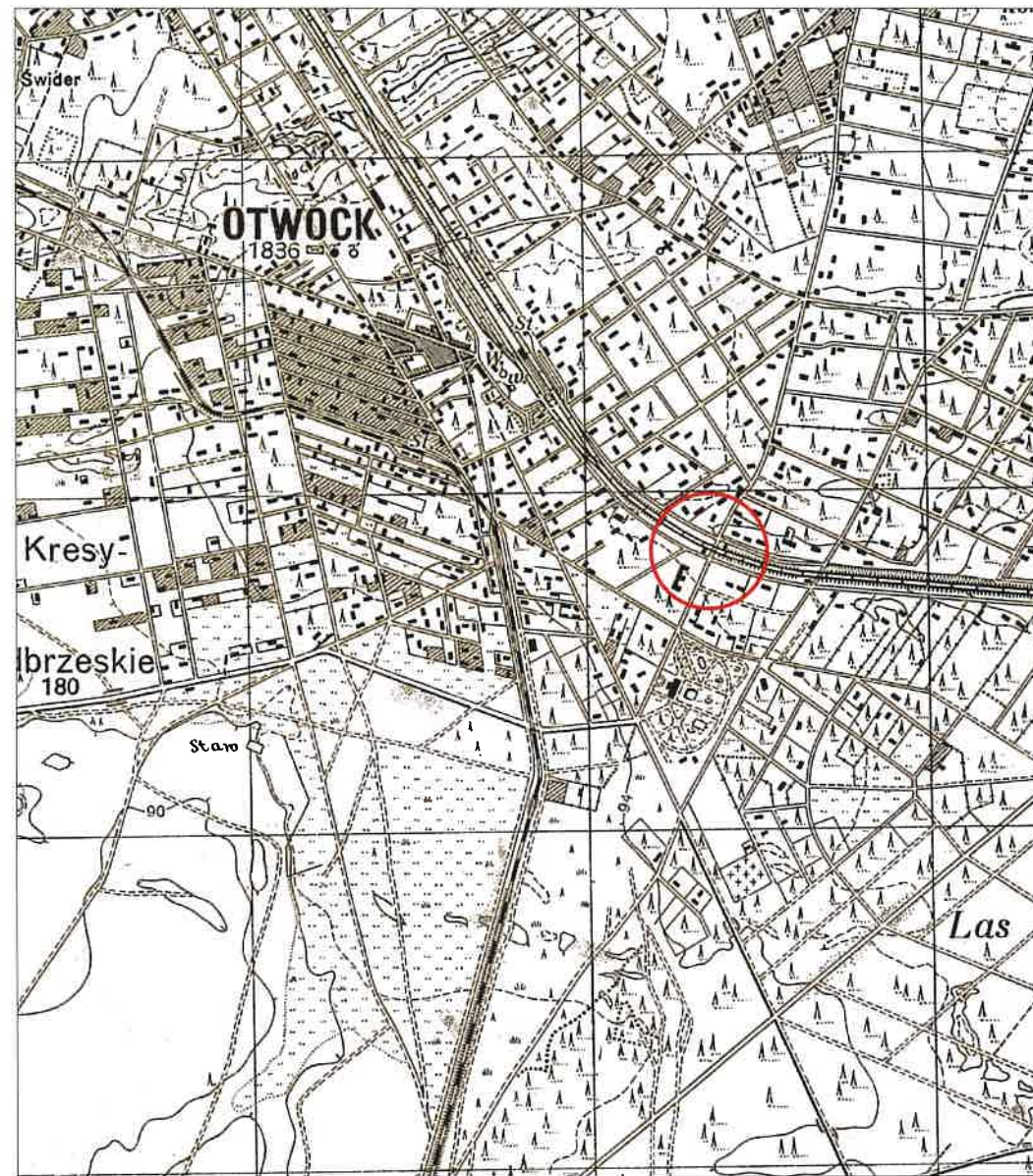
Domek dróżnika Kolei Nadwiślańskiej
z budynkiem gospodarczym

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

cd. pkt. 11, materiały kartograficzne i ikonograficzne

Fragment niemieckiej mapy topograficznej z 1914 r. Czerwonym okręgiem zaznaczona jest przybliżona lokalizacja budynku dróżnika (koszarki). (źródło: <http://igrek.amzp.pl>)

Fragment polskiej mapy topograficznej z 1933 r. Czerwonym okręgiem zaznaczona jest przybliżona lokalizacja budynku dróżnika (koszarki). (źródło: <http://igrek.amzp.pl>)

Fotografia z 1902 r. przedstawiająca koszarę z widokiem w kierunku zachodnim. Zdjęcie pochodzi ze zbiorów Pawła Ajdackiego (źródło: <http://bazakolejowa.pl>)

Powiększony fragment zdjęcia powyżej. Zdjęcie pochodzi ze zbiorów Pawła Ajdackiego. (źródło: <http://bazakolejowa.pl>)

1976-77 r.

Fragment fotoplanu z lat 1976-1977. Czerwonym okręgiem zaznaczony jest domek dróżnika (koszarki). (źródło: <http://mapa.um.warszawa.pl>)

1. Miejscowość

Otwock

2. Obiekt

Domek dróżnika Kolei Nadwiślańskiej
z budynkiem gospodarczym

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

cd. pkt. 11, fotografie, rzut

Widok budynku od strony północnej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

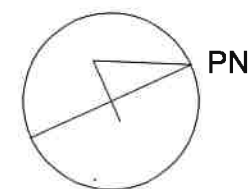
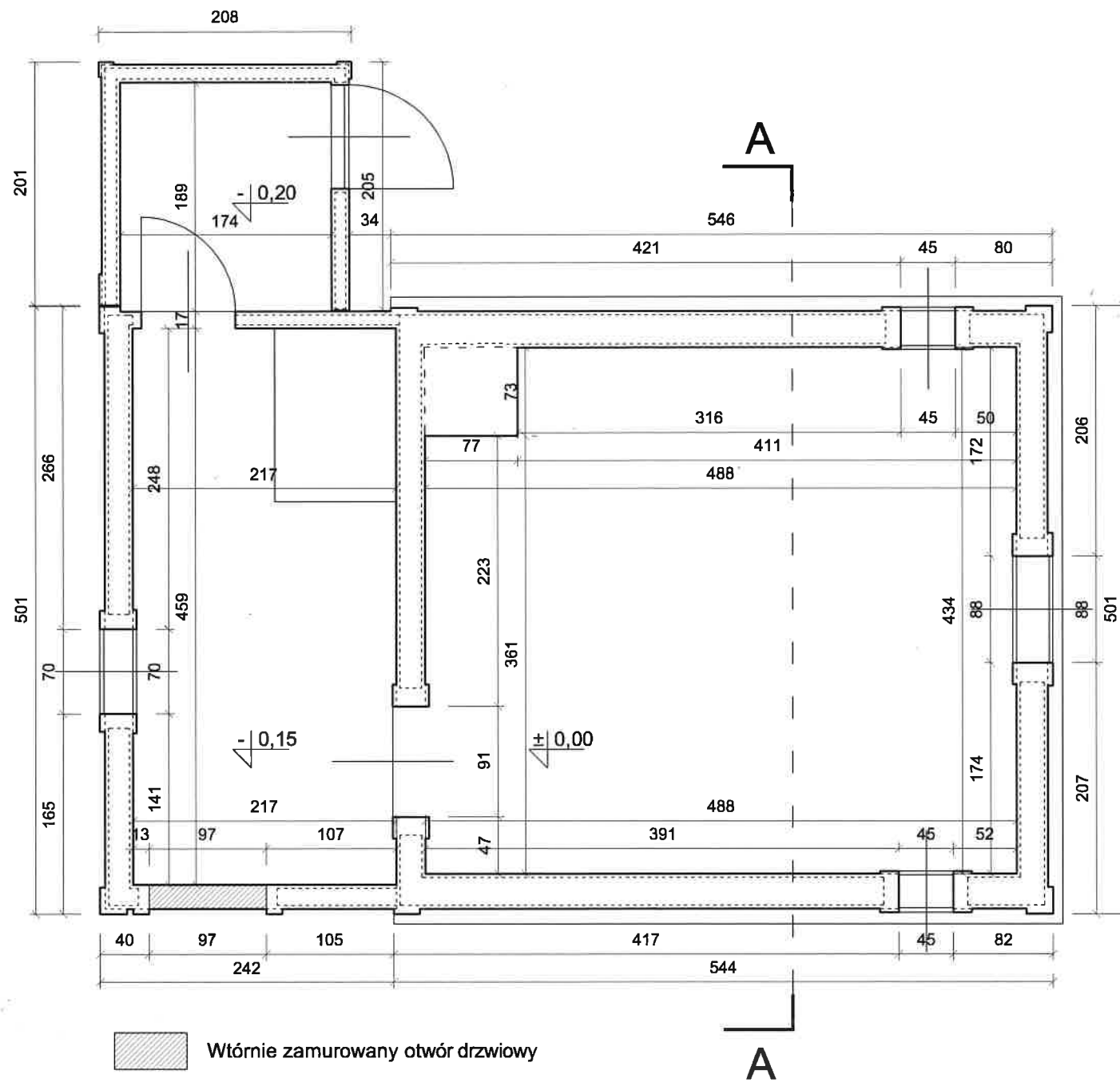
Widok budynku od strony wschodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Widok budynku od strony zachodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Widok budynku od strony południowej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

1:50

RZUT

1. Miejscowość

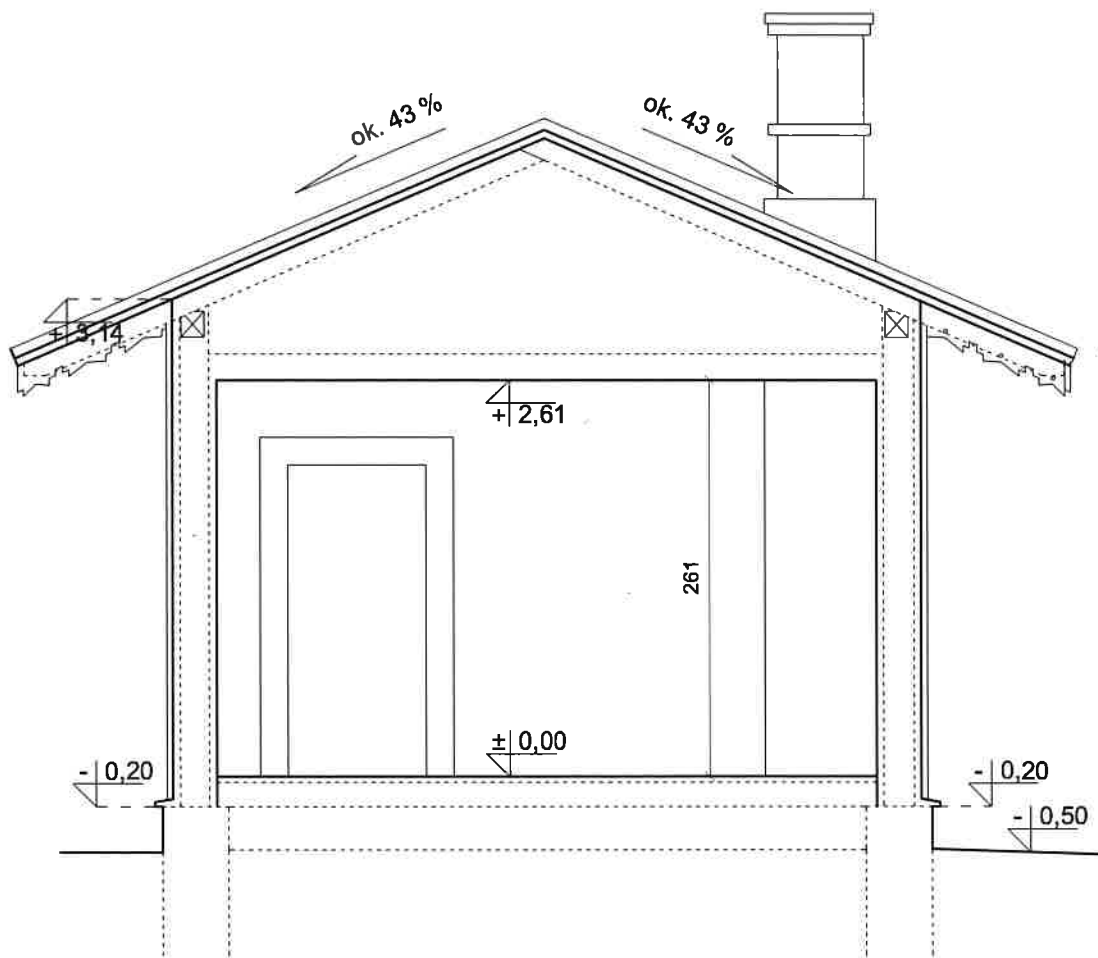
Otwock

2. Obiekt

Domek dróżnika Kolei Nadwiślańskiej
z budynkiem gospodarczym

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

cd. pkt. 11, przekrój, elewacja, fotografie,

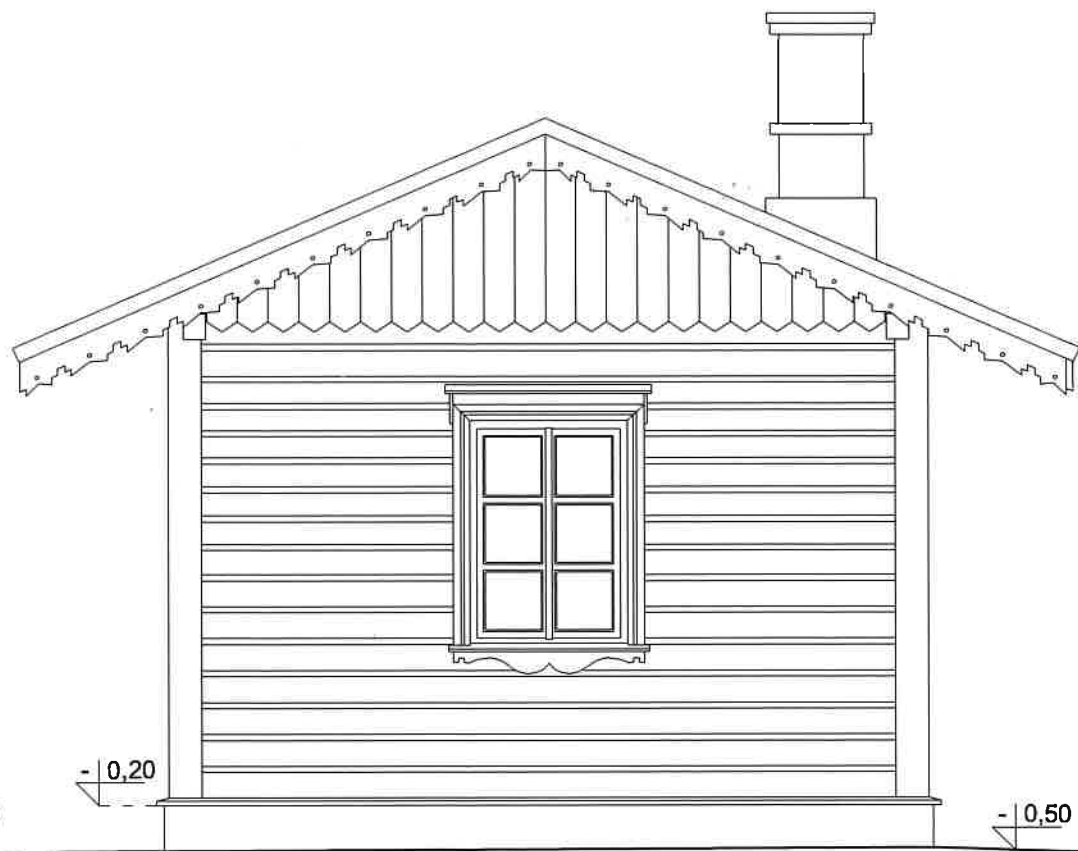

PRZEKRÓJ A - A

0 1m 2m

1:50

ELEWACJA PÓŁNOCNO-WSCHODNIA

Widok elewacji południowo-zachodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Widok elewacji północno-wschodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Widok elewacji północno-zachodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Widok elewacji południowo-wschodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

1. Miejscowość

Otwock

2. Obiekt

Domek dróżnika Kolei Nadwiślańskiej
z budynkiem gospodarczym

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

cd. pkt. 11, fotografie,

Naroże wschodnie i północne, widoczne krawędzie połaci dachowych z poszczególnymi warstwami deskowania, łąt i dachówek ceramicznych; krawędzie zakończone zdobnie wyciętymi deskami. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Zakończenie połaci dachowej przy elewacji południowo-wschodniej; widoczne krokiew podtrzymujące deskowanie połaci dachowej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Elewacja północno-wschodnia, widoczne opierzenie elewacji poziomymi i pionowymi deskami ułożonymi na przylgę oraz zdobnie zakończona płatew przy narożu północnym z widoczną krawędzią połaci dachowej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Zniszczone okno w elewacji północno-wschodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Zniszczone okno w elewacji północno-zachodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Okno w elewacji południowo-wschodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Zniszczone okno w elewacji południowo-zachodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

1. Miejscowość

Otwock

2. Obiekt

Domek dróżnika Kolei Nadwiślańskiej
z budynkiem gospodarczym

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

cd. pkt. 11, fotografie

Naroże głównej części budynku z przybudówką, widok od strony północnej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Detal naroża północnego przybudówki na styku z połacią dachową. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Widok muru ceglanego ściany fundamentowej i fragmentu cokołu w elewacji północno-zachodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Mur ceglany cokołu w narożu północnym budynku na styku z drewnianym opierzeniem drewnianej ściany konstrukcyjnej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2020 i 2021 r.)

Najprawdopodobniej wtórnie przebudowany komin ceglany w północno-zachodniej połaci dachowej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Komin, sterczyna oraz wejście na kondygnację poddasza w elewacji południowo-zachodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Sterczyna w kalenicy dachu i widoczne pod nią wejście na poddasze budynku. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

1. Miejscowość

Otwock

2. Obiekt

Domek dróżnika Kolei Nadwiślańskiej
z budynkiem gospodarczym

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

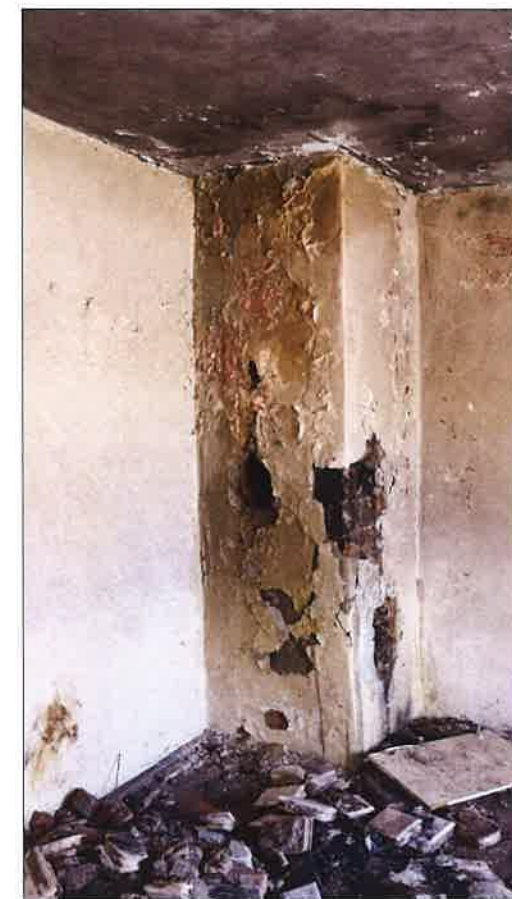
cd. pkt. 11, fotografie

Widok głównego wnętrza budynku mieszkalnego stan z sierpnia 2020 r. (po lewej) oraz z kwietnia 2021 r. (po prawej); widok w kierunku południowo-zachodnim. (fot. Jakub Andrzejewski, 2020 i 2021 r.)

Widok głównego wnętrza budynku mieszkalnego widok w kierunku wschodnim. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Zniszczona konstrukcja komina w zachodnim narożu głównego pomieszczenia budynku mieszkalnego. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Przejście z pomieszczenia w przybudówce w stronę wschodnią; widoczna jest różnica poziomów pomiędzy pomieszczeniami. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Ściana elewacji południowo-wschodniej widoczna od strony wnętrza. Widoczny zarys zamurowanego oryginalnego wejścia do budynku. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Widok pomieszczenia w przybudówce ze zniszczoną kuchnią węglową oraz niewielkim pomieszczeniem piwnicznym pod podłogą. Widok w kierunku zachodnim. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

1. Miejscowość

Otwock

2. Obiekt

Domek dróżnika Kolei Nadwiślańskiej
z budynkiem gospodarczym

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

cd. pkt. 11, fotografie

Pomieszczenie przedsionka w przybudówce po zachodniej stronie budynku. Widoczny zawalający się sufit. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Zachowane kompletne okno w ścianie elewacji północno-wschodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Zachowane kompletne okno, bez szklenia w ścianie elewacji północno-zachodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Widok odspojonej powłoki tynkarskiej oraz belek konstrukcji wieńcowej i listewek stanowiących podkonstrukcję dla powłoki tynkarskiej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Listwy drewniane stanowiących podkonstrukcję dla powłoki tynkarskiej przybite do belek konstrukcji wieńcowej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Fragment wypełnienia przestrzeni pomiędzy belkami drewnianymi konstrukcji wieńcowej. Wypełnienie składa się z sznura konopnego, gliny oraz wapna. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

1. Miejscowość

Otwock

2. Obiekt

Domek dróżnika Kolei Nadwiślańskiej
z budynkiem gospodarczym

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

cd. pkt. 11, fotografie, rzut, elewacje

Widok budynku gospodarczego od strony wschodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

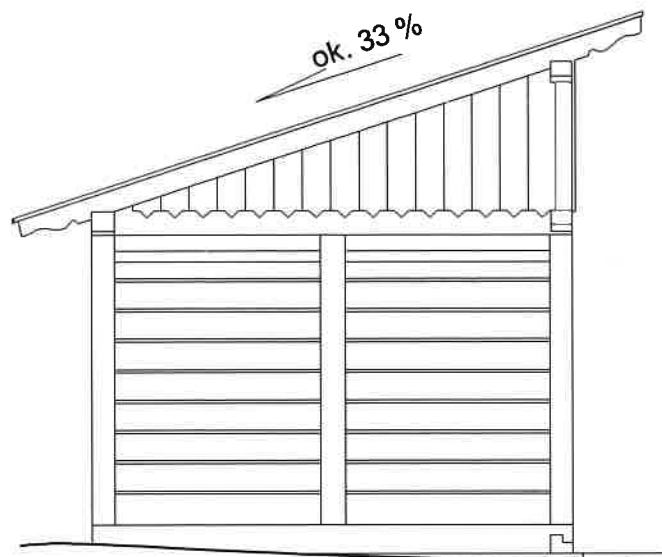
Widok budynku gospodarczego od strony południowej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

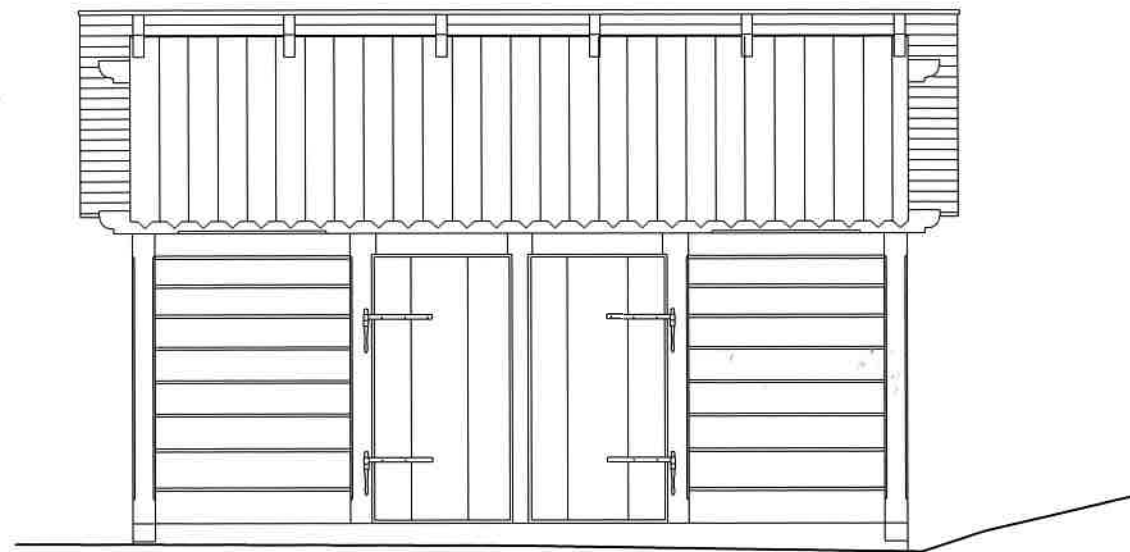
Widok budynku gospodarczego od strony zachodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

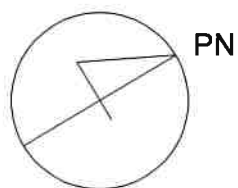
Widok budynku gospodarczego od strony północnej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

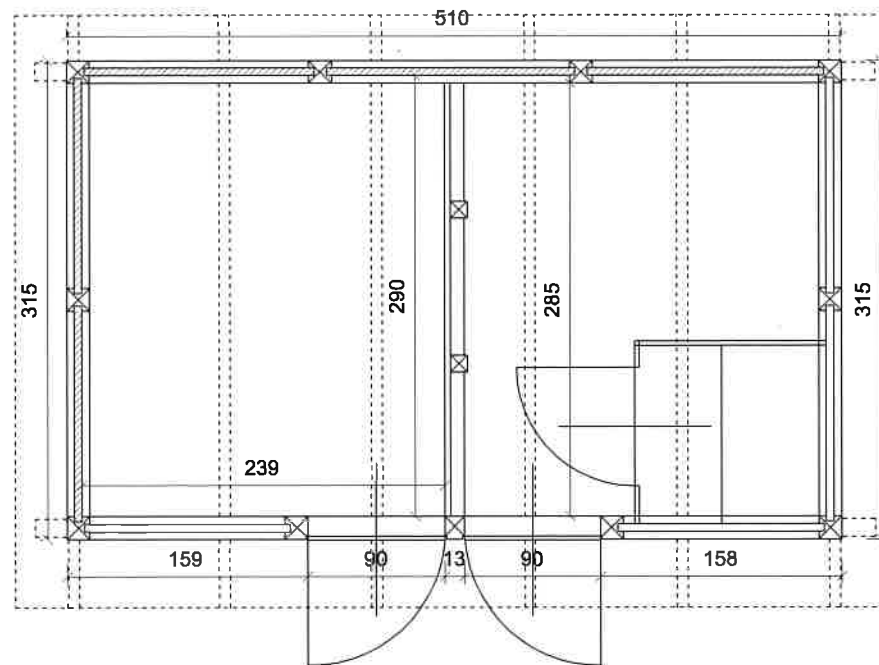
ELEWACJA POŁUDNIOWO - ZACHODNIA

ELEWACJA POŁUDNIOWO - WSCHODNIA

1:50

RZUT BUDYNKU GOSPODARCZEGO

1. Miejscowość

Otwock

2. Obiekt

Domek dróżnika Kolei Nadwiślańskiej
z budynkiem gospodarczym

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

cd. pkt. 11, fotografie

Widok elewacji południowo-wschodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Widok elewacji północno-wschodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Widok elewacji południowo-zachodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Widok elewacji północno-zachodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Naroże wschodnie budynku gospodarczego, widoczna belka (oczek) oraz opierzenie z desek układanych na przylgę. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Naroże wschodnie budynku gospodarczego, widoczna belka (oczek) oraz narożny słup dodatkowo połączone klamrą. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Zdobnie zakończone krokwie w szczycie połaci dachowej przy elewacji południowo-wschodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Belka (oczek) pełniąca także funkcję płatwi, połączona z narożnym słupem klamrami. Powyżej widoczna zdobnie zakończona krokiew. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

1. Miejscowość

Otwock

2. Obiekt

Domek dróżnika Kolei Nadwiślańskiej
z budynkiem gospodarczym

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

cd. pkt. 11, fotografie

Zachowane skrzydło drzwiowe w elewacji południowo-wschodniej. Widok pomieszczenia po północnej stronie budynku. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Zachowane skrzydło drzwiowe listwowo-deskowe z zastrzałem. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Widok pomieszczenia po południowej stronie budynku, widoczny brak skrzydła drzwiowego. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Belka (oczep) pełniąca także funkcję płatwi, połączona z narożnym słupem kłami. Powyżej widoczna zdobnie zakończona krokiew. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Zdobnie zakończone krokiew przy elewacji północno-zachodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Belka podwalinowa w ścianie elewacji południowo-zachodniej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

Fragment zachowanej wywiewki kanalizacyjnej w połaci dachowej. (fot. Jakub Andrzejewski, 2021 r.)

14. Kubatura ok. 160 m³ budynek mieszkalny ok. 45 m³ budynek gospodarczy	15. Powierzchnia użytkowa ok. 33 m² budynek mieszkalny ok. 14 m² budynek gospodarczy	16. Przeznaczenie pierwotne Budynek mieszkalny i gospodarczy	17. Użytkowanie obecne Obiekty nieużytkowane
18. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)		19. Źródła ikonograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania) <u>Serwisy internetowe:</u> http://geoportal.gov.pl/ http://igrek.amzp.pl/ https://otwocki.e-mapa.net/ http://bazakolejowa.pl	
20. Bibliografia - <i>150 lat Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej</i>, Andrzej Paszke, Michał Jerczyński, Stanisław M. Koziarski; CDOKP Warszawa, 1995.		21. Uwagi	

22. Stan zachowania

Budynek dawnego domku dróżnika (dawnej koszarki) przetrwał dwie wojny światowe bez większych zniszczeń i nie został w znaczącym stopniu przebudowywany. Zachowana została oryginalna, drewniana konstrukcja budynku. Wtórnie przekształcono i dobudowano zachodnią część przybudówki mieszczącej sień i wtórne wejście do budynku. Najprawdopodobniej wybudowano lub odbudowano nowy komin oraz zmieniono pokrycie dachu przybudówki w południowo-zachodniej części budynku.

Stan zachowania obiektu dostateczny /zły. Ściany fundamentowe – dostateczny /dobry; ściany zewnętrzne – dobry; stropy i ściany wewnętrzne – dostateczny; elewacje – dostateczny; konstrukcja dachu – dostateczny; pokrycie dachu – dostateczny /zły; stolarka okienna i drzwiowa – zły; instalacje – zły /brak.

23. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Obiekt wymaga posprzątania i generalnego remontu, uzupełnienia części zużytych części konstrukcyjnych budynku, wykonania właściwego – bezawaryjnego odprowadzenia wód opadowych z dachu budynku, przywrócenia w oryginalnym kształcie i wyglądzie części stolarki okiennej i drzwiowej. Konieczne jest wybudowanie nowego ogrodzenia, stały monitoring obiektów oraz Najprawdopodobniej jest to jeden z najstarszych, oryginalnych, dobrze zachowanych drewnianych budynków linii Kolei Nadwiślańskiej. Wskazane jest zabezpieczenie terenu posesji przed możliwością wejścia przez osoby postronne. Wpisanie budynków do rejestru oraz rozważenie ewentualnego przeniesienia obiektów w inne miejsce zlokalizowane przy linii kolejowej.

24. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona, nazwiska wypełniających)

25. Opracował(a):

tekst: mgr inż. arch. Jakub Andrzejewski

kwiecień 2021 r.

plany, rysunki: mgr inż. arch. Jakub Andrzejewski

fotografie: mgr inż. arch. Jakub Andrzejewski

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Załączniki

Liczba załączonych wkładek: 11

Załączniki nr:

1–2 opis, historia i opis obiektu,
oraz mat. kartograficzne
i ikonograficzne

3–11 rzuty parteru, przekrój, elewacje, fotografie współczesne.